

وورک شوپیٹک دهرباره‌ی پولی نامارزانی له بواری تهندروستی دا دور الاحصاء فی المجال الصحی

Statistics' Role in the Health Sector

پیشکەشکردنی
پ.ی.د. دلشاد شاکر بؤتانی
پەھشی نامار و زانیاری

تشرينى دووەم 2022

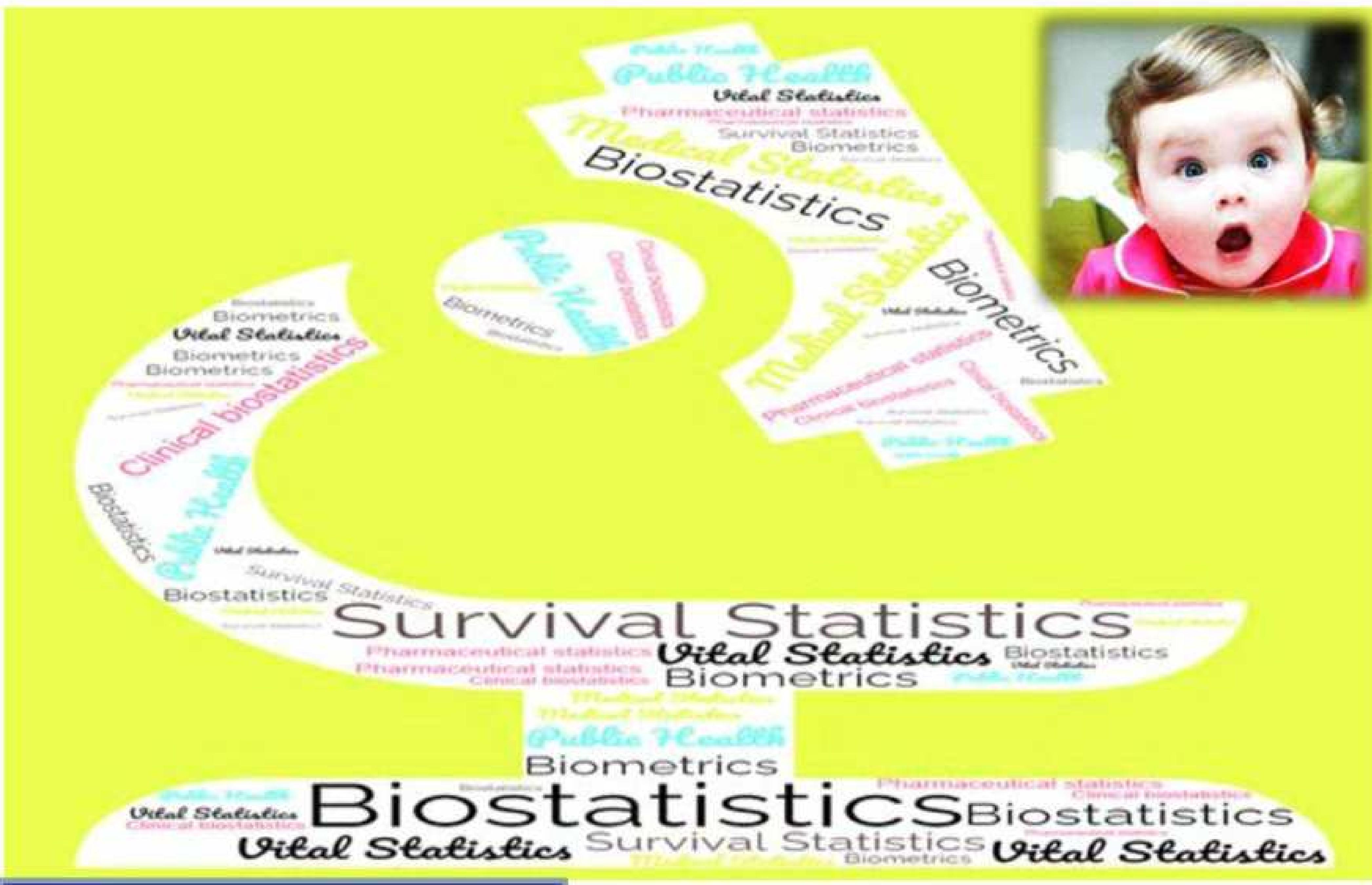
ھەولێر

دەستپىئىك بۇ ئامارزانى لە بوارى تەندرۇستى (ئامادروستى)

پىناسەي ئامارزانى (زانسى ئامار) لە بوارى تەندرۇستى دا

ئامادروستى جۆرىكە لە بەلگە، يان راستىيەكان كە دەتوانن پشتىگىرى لە ئەنجامە تەندرۇستىيەكان بىكەن بەپىي
ھۆكارى كۆمەلایەتى، ئابوورى، كولتۇرلى، پاك و خاوىنى، پزىشکى و بايۆلۇزى بۇ گەيشتن بە

كۆملگايەكى تەندرۇست.

دەستپىئاڭ بۇ ئامارزانى لە بوارى تەندرۇستى (ئامادروستى)

گرنگى ئامارزانى (زانسى ئامار) لە بوارى تەندرۇستى دا

1. ئامارزانى زۆربەي لايمەكاني توېزىنەوەي پزىشکى گرتۇتەوە؛

2. ھەلسەنگاندى چارھىصرە نويىيەكان، رىكارەكان و رىوشۇينە خۇپارىزىيەكان پشت بە چەمكە ئامارييەكان دەبەستىت لە ھەردوو لايمەن دىزايىن و شىكارىدا؛

3. لە قۇناغى سەرتايى توېزىنەوەي پزىشكىدا راۋىژ بە ئامارزانان دەكىت؛

4. ېرىلى بەرجاوى ھەمە لە دانانى ھۆكارەكانى مەترسى نەخۇشىيەكان و ڕووداوه تەندرۇستىيەكان؛

5. يارمەتىدەرە بۇ خۇپارستن و كۆنترۆلكردى نەخۇشى.

گرنگی ئامادر و سنتی

ئەم خىتەيە خوارەوە پەيوەستە بە نەخۆشى تالاسىما

%	زمارە ئۆممەلگا	زمارە ئەخۇش	شار	%	زمارە	شار
0.051%	1,953,341	1,000	ھولىر	33%	1,000	ھولىر
0.042%	1,897,171	800	سليمانى	26%	800	سليمانى
0.037%	1,361,211	500	دھوك	16%	500	دھوك
0.027%	1,682,809	450	كركۈك	15%	450	كركۈك
0.079%	380,000	300	ھەلمەجە	10%	300	ھەلمەجە
0.042%	7,274,532	3050	كۆي گشتى	100%	3,050	كۆي گشتى

ئایا ھىچ پەيوەندىيەك
ھېيە لە نىوان پارىزگا
و شوينەكان؟
چۈن ئەممە بىكم؟

Chi-Square Tests

پارىزگا

نۈزىن	Chi-square	126.120
	df	8
	Sig.	.000

كۆي گشتى	+31	30 - 16	15 - 1	تەممەن
1,000	400	100	500	ھولىر
800	260	150	390	سليمانى
500	200	100	200	دھوك
450	140	60	250	كركۈك
300	180	40	60	ھەلمەجە
3,050	1180	450	1420	كۆي گشتى

ئامار و ستى خويىندى بالا

هەلبەته و دزارەتى خويىندى بالا زۆر گرنگى بە ئامار و داتا دەدات و ھەول دەدات تا بکريت پشت بە ئامار زانان و ئامار بدرىت. كەواتە، با بزانىن لە زانكۆكانى كوردىستان چ باسە (زانكۆكانى ھەولىر بۇ نموونە):

كۆي گشى	ناوى پەيمانگا		ناوى زانكۆ										ناوى بەش	#
	پايتەخت	پزىشکى تەكىيەتى ھەولىر	كاسولىيىكى لە ھەولىر	نۆلىج	نۆلىك	جيھان	نېودەولەق	ئەربىلى	پولىيەكىنى	كۈردىستان	ھەولىرى	سەلەحەددىن		
1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	بايلوجى	1
1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	پزىشکىي گشى	2
2	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	پزىشکىي ددان	3
3	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	1	0	دەرمانسازى	4
1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	پەرسىيارى	5
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	زانستە تەندروستىيەكان	6
1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	مايكرو بايلوجى	7
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	كۆلىرى تەكىيەتەندروستى و پزىشکىي ھەولىر	8
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	بەشى چارەسەرى سروشى	9
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	بەشى نيوترىشن و دايەتىتكىس	10
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	بەشى تەندروستى كومەل	11
1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	بەشى شىكارى كىميابىي پزىشکى	12
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	بەشى تەكىنەلۈزۈي تاقىيگەي پزىشکى	13
1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	بەشى مامان	14
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	بەشى چاودىرى چاو	15
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	بەشى يارىدەدەرى پزىشکى ددان	16
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	بەشى يىھۇشكىرىنى	17
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	بەشى تىشك	18
11	0	0	1	0	3	0	0	0	0	0	5	2	كۆي گشى	

ئامادروستى لە دام و دەزگا حکومى و تايپەتكان

لە زۆربەي ھەرەزۇرى دام و دەزگاكان بەشى ئامار ھەيە و بە گەورەيى نووسراو (بەشى ئامار)، بەلام ئايا

ئامارزانى و ئامارناس ھەيە لەم شوينانە؟

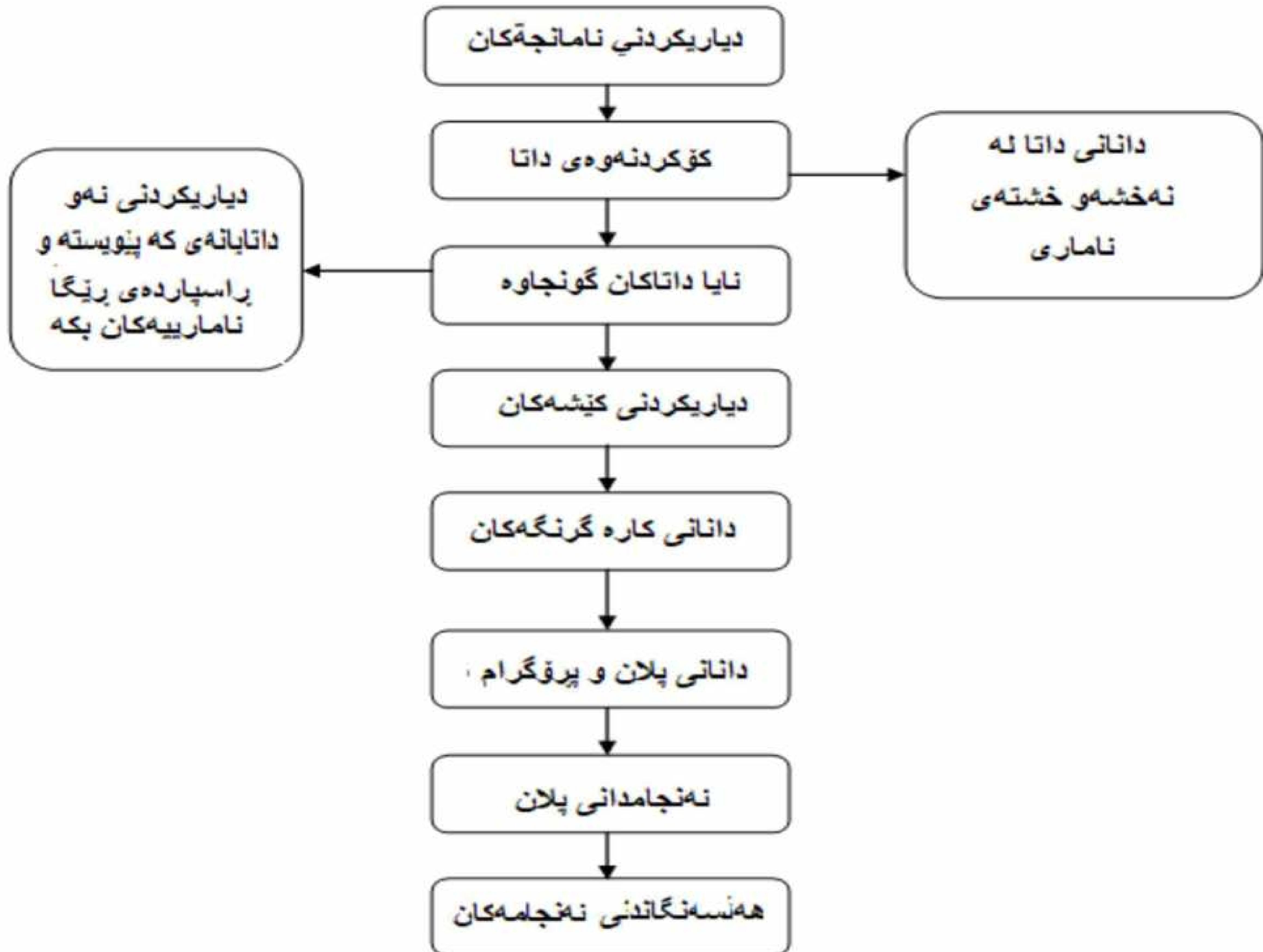
بەش	زمارە	%
ئامادهىي يان كەمتر	17	19.3
كۆمېپۇتەر	4	4.6
نابەۋىدى	1	1.1
ئامار	32	36.4
پېنگلىزى	2	2.3
بازارگانى	2	2.3
بھوت عملیات	1	1.1
بىرگارى	2	2.3
جوڭر افيا	2	2.3
رېبىرى گەشتىيارى	1	1.1
زەميريارى	7	7.9
زەميريارى و ياسا	1	1.1
عربى	1	1.1
كارگىرى	6	6.8
كارگىرى ياسا	3	3.4
كۆمەلناسى	1	1.1
كوردى	1	1.1
ھەندەسەي مېكانيك	2	2.2
ياسا	2	2.3
كۆي گشتى	88	100.0

سیستمی ئامادر و ستى

سیستمی ئامادر و ستى ئەم زانیاریيە تەندر و ستى و كۆمەلایەتى و كارگىر يانە دەستتىشان دەكەت، كە پىويسىتى پىھىچە و كۆئى دەكەتەمۇھى بۇ دەكەت و دابەشى دەكەتە سەر ھەممۇ دام و دەزگا تەندر و ستىيەكان (ۋەزارەتى تەندر و ستى، وەزارەتى پلان دانان، نەخۆشخانەكان، دامەزراروھكاني دلىيانى تەندر و ستى، سەنتەر تەندر و ستىيەكان، ھېتىر). ئەم زانیارىيانە بەكار دەھېنرېت بۇ ئەم مەبەستانەي خوارەوە:

1. ئاشناپۇن بە بارى تەندر و ستى گشتى و لات < بۇ دانانى سیاسەتى تەندر و ستى و لات؛
2. پلانى تەندر و ستى تۆكمە بە پشت بەستن بەمۇ زانیارىيە ورد و ڕۇون؛
3. پېشخستى پېرۋەگرامە تەندر و ستىيەكان بە ھەممۇ شىوازھكاني (چارھسەر كىرىن و خۆپاراستن)؛
4. فراوانىرىنى خزمەتكۈزۈرىيە تەندر و ستىيەكان ھەروھك دروستىكىرىدى نەخۆشخانەي نوى و پېشخستى فەرمانبەران؛
5. ھەلسەنگاندى دامەزراروھ تەندر و ستىيەكان (بچووك و گەمورە).

چۆنیه‌تى سوود و ھرگەرن لە داتا ئامادروستى

سەرچاوهکانى داتاي ئامادر و ستي

- .1. نەخۆشخانەكان
- .2. بەرىۋەبەر اىھتىيەكان
- .3. يەكە تەندرو ستييەكان
- .4. دامەزراوە تەندرو ستييەكانز

**ANY
QUESTIONS?**

زور سوپاس بـ
ناماده بـ و نـ تـ ان